

Uden og med *-t*. Adverbialer dannet af adjektiver på *-ig* og *-lig*

Jørgen Schack & Eva Skafte Jensen

Dansk Sprognævn

1. Indledning

I denne artikel giver vi et historisk overblik over brugen, og til dels normeringen, af adverbialformer dannet af adjektiver, først og fremmest de adjektiver som ender på *-ig* og *-lig*, dvs. adjektiver som fx *rigtig* og *særlig*. Vi lægger ud med en kort oversigt over reglerne for brugen af former uden og med *-t* i de nuværende retskrivningsregler (Retskrivningsordbogen, 1. udg., 1986 – 4. udg., 2012) og i de foregående retskrivningsvejledninger (Retskrivningsordbog 1955, og Saabys Retskrivningsordbog 1918 ff.). Dernæst følger en oversigt over brugen af adverbialformer fra begyndelsen af den ældre nydanske periode og frem til slutningen af 1800-tallet. Vi har her særligt fokus på udviklingen i 1800-tallet og giver en række repræsentative eksempler på brugen af adverbialformer i forskellige syntaktiske kontekster. I den sidste del af artiklen vender vi tilbage til nutiden og giver her en række eksempler som skal illustrere moderne dansk sprogbrug i tilsvarende kontekster.

2. Hvad siger de nutidige retskrivningsregler?

De nutidige regler for brugen af *-t* på adverbialer dannet af adjektiver er beskrevet i Retskrivningsordbogen 1986-2012, § 36-39. Vi ser i det følgende bort fra adverbialer dannet af adjektiver på *-vis* (§ 39), som adskiller sig fra de øvrige adverbialer derved at adjektiverne på *-vis* for størstepartens vedkommende oprindeligt var rene adverbier, som senere (især i løbet af 1900-tallet) har udviklet en adjektivisk funktion (Galberg Jacobsen 2019:107). De har derfor i dag valgfrit *-t* i såvel adjektivisk som adverbial funktion, fx *et delvis(t) nederlag*; *De var kun delvis(t) uenige* (jf. Retskrivningsordbogen, § 27 og 39).

2.1. Hovedreglen

Adverbialer dannet af adjektiver ender som hovedregel på *-t*, hvis adjektivet kan have denne endelse (§ 36.2 om ”T-adverbialer”), fx *Hun synger smukt*; *Bygningen er rædsomt forfalden*;

*Krisen var **hurtigt** forbi.* Der er enkelte undtagelser fra reglen (udover de nedenfor nævnte systematiske undtagelser), fx *Jeg ser ham kun **sjælden(t)**; Og lad det nu gå lidt **tjep(t)**.*

2.2. Adverbialer dannet af adjektiver på **-ig** og **-lig**

De adverbialer som kan dannes af adjektiverne på **-ig** og **-lig**, kan eller skal skrives med **-t** afhængigt af deres syntaktiske funktion.

2.2.1. Måde

Mådesadverbialer (og andre adverbialer som specificerer verbalhandlingen) skal skrives med **-t** (§ 38.1), fx *Du må endelig ikke tage det **personligt**; Hun rejste sig **roligt** op; Bordplanen er **omhyggeligt** udtænkt.* Ved enkelte ord, nemlig *bitterlig* og *udtrykkelig*, er det dog valgfrit om man vil tilføje **-t**, fx *Jeg gjorde **udtrykkelig(t)** opmærksom på risikoen.*

2.2.3. Grad

Gradsadverbialer som står attributivt til et adjektivisk eller adverbielt led, har valgfrit **-t** (§ 38.2), fx *Jeg er ikke **særlig(t)** interesseret i fodbold; Bygningen er **skrækkelig(t)** forfalden; Det går **ualmindelig(t)** langsomt i dag.* Når adverbialet står som selvstændigt sætningsled, skal der imidlertid altid tilføjes **-t**, fx *Fodbold interesserer mig ikke **særligt**.*

2.2.4. ”Andre adverbialer”

Adverbialer dannet af adjektiver på **-ig** og **-lig** kan som bekendt have andre syntaktiske funktioner end de to der er beskrevet ovenfor (måde og grad). Disse øvrige funktioner er beskrevet samlet i Retskrivningsordbogens § 38.3 under overskriften ”Andre adverbialer.” Det drejer sig i hovedsagen om tids-, steds- og holdningsadverbialer. Sådanne adverbialer kan valgfrit skrives uden eller med **-t**, fx *Børnene vågnede **tidlig(t)** om morgenen (tid), Vinduerne skal males **indvendig(t)** (sted), **Personlig(t)** er jeg ikke i tvivl; Du kan **rolig(t)** blive hjemme (holdning).*

3. Den nære fortid

De ovenfor beskrevne regler for brugen af det adverbielle **-t** kan karakteriseres som en systematiseret, opstrammet og stærkt udvidet version af den tilsvarende regel i 1955-ordbogens retskrivningsvejledning (§ 30 om ”Biord dannet af tillægsord”):

I regelen bruges tillægsordenes intetkønsform som biord: *synge smukt, godt gjort*. I nogle tilfælde kan dog fælleskønsformen bruges som biord, nemlig når biordet står i uegentlig

betydning og betegner en grad: *fuldkommen tilfreds, grænseløs ulykkelig, rædsom grim*. Især er der mange biord, svarende til tillægsord på *-ig* og *-lig*, som det er almindeligt at skrive med *-t* eller uden *-t*, afhængende af om de står i deres egentlige, med tillægsordet stemmende betydning (betegnende en måde) eller de bruges for at angive en grad.

Som det fremgår, er udeladelse af *-t* her ikke begrænset til gradsadverbialer på *-ig* og *-lig* (jf. fx *rædsom grim*).

Den ovenfor citerede regel er, bortset fra en sproglig modernisering, identisk med den tilsvarende regel i 7. udgave af *Saabys Retskrivningsordbog* (1918), som var den første retskrivningsordbog der indeholdt en retskrivningsvejledning. Det skal dog bemærkes at 1918-reglen afsluttes med en ganske liberal passus vedrørende forskellen mellem 'egentlig' og 'uegentlig' betydning, som 1955-reglen udelader:

Det forlanges dog ikke, at denne Forskel skal overholdes, eller at der skal følges nogen bestemt Regel for, hvornaar man vil skrive disse af Tillægsord paa -ig dannede Biord med t og hvornaar uden t. (Saabys Retskrivningsordbog, § 45).

3.1. "Egentlig" vs. "uegentlig" betydning

Som det er fremgået, er den 'gamle' regel om brugen af adverbialt *-t* (Saaby 1918 ff. og Retskrivningsordbog 1955) en semantisk-syntaktisk motiveret regel, idet den skelner mellem de tilfælde hvor adjektivet bruges med 'uegentlig betydning', dvs. i funktionen som gradsadverbial (fx *rædsom grim*), og de tilfælde hvor adverbialet bibeholder adjektivets 'egentlige betydning', dvs. i funktionen som mådesadverbial (fx *Det lyder rædsomt*).

Denne regel skyldes skolemanden og sprogforskeren Axel Sørensen, som i en afhandling med den beskedne titel *En lille bemærkning om de danske biord* (1887) udleder et princip for brugen af *-t* på grundlag af en "ganske bestemt påvislig praxis, ikke blot i det dannede talesprog, men hos så godt som alle de bedste forfattere, i alt fald i dette århundrede" (Sørensen 1887:416). Sørensens regel for adverbialernes form lyder som følger:

- a) Så længe de er brugte som mådesbiord føjede til udsagnsord og i glosebetydning falder sammen med det tillægsord, hvorfra de er dannede, antager de efter hovedreglen tillægsordenes intetkønsform.

- b) Når de derimod står som gradsbjod tilføjede til andre ordklasser end udsagnsord og de tillige i betydning fjerner sig fra den oprindelige, dannes de af tillægsordenes fælleskønsform. (Sörensen 1887:429)

Sörensens afhandling indeholder en omfattende eksempelsamling, som skal påvise at reglen i udstrakt grad følges af 1800-tallets ”bedste forfattere”, bl.a. ”(en Person, der) mener det saa *inderlig* vel med hele Verden” (Kierkegaard) vs. ”– hun elskede jo dette Sted saa *inderligt*” (Thom. Lange).

4. Historisk tilbageblik

Adjektiverne på *-ig* og *-lig* har i dag kun to mulige adverbialformer, nemlig uden og med *-t*, fx *rigtig(t)*, *særlig(t)*, jf. ovenfor. Tidligere har andre former været almindelige, jf. fx Ruus (2019:89) om situationen i ældre nydansk (1500-1700):

Ganske mange adverbier er dannet af adjektiver afledt med derivativet *-lig*. Disse adverbier slutter i begyndelsen af den ældre nydanske periode næsten udelukkende på *-lige*, mens former på *-ligen* bliver almindelige hen i perioden.

Ruus (2019:89) giver en række illustrerende eksempler, bl.a.

*Oc beder ieg alle **kerlige** som samme bog læse* (C. Pedersen 1533)

’Og beder jeg kærligt alle som læser samme bog’

*Her maa mand nu **synderligen** giffue act paa tuende Stycker* (Kogebog 1616)

’Her må man nu især give agt på to ting’

4.1. Tidslinje

Den nedenstående tidslinje illustrerer udviklingen i brugen af adverbialformer dannet af adjektiver på *-ig* og *-lig* fra ca. 1500 til i dag. De nævnte former har været brugt i alle adverbielle funktioner. Tidslinjen er udfærdiget med udgangspunkt i beskrivelserne hos Falk & Torp (1900:110-113), Skautrup (1947:239-240, 383-384 og 1953:373-374), Ruus (2019:88-89), Galberg Jacobsen (2019:109-110) og viser i grove træk adverbialformernes kronologiske rækkefølge. Som det vil fremgå, sameksisterer nogle former i lange perioder, og visse former har i bestemte perioder været dominerende, mens andre (sameksisterende) former

har været sjældnere brugt. Det gælder bl.a. former på *-lig*, som har været i brug i hele den beskrevne periode (dvs. fra ca. 1500 til i dag). I ældre nydansk har man først og fremmest brugt former på *-lige* og *-ligen* (jf. Ruus 2019:89), men også former på *-lig* forekom. Fx anfører Skautrup (1947:240) om Chr. Pedersen (1480-1554) at han ”anvender alle endelser [dvs. *-lig*, *-lige*, *-ligen*], og nogen konsekvens er det vanskeligt at få øje på.” Om den yngste af formerne, nemlig formen på *-(l)igt*, som vandt frem i løbet af 1800-tallet, kan det bemærkes at den var uglest af de fleste af samtidens grammatikere, herunder Rask og N. M. Petersen, der opfattede den som en svecisme (jf. Skautrup 1953:373 f.).

-(l)ige Formerne på **-(l)ige** (fx *daglige*): rækker bagud til gammeldansk (dvs. før 1500). De går af brug i løbet af det 17. årh.

-(l)igen Formerne på **-(l)igen** (fx *dagligen*) er formentlig indlånt fra tysk, især middelnedertysk. De sameksisterer med former på *-(l)ige* i ældre nydansk. Endelsen *-(l)igen* ophører med at være produktiv i løbet af det 17. årh.

-(l)ig Formerne på **-(l)ig** (fx *daglig*) kan spores helt tilbage til det ældste nydansk (dvs. omkring 1500), men de begynder først at blive hyppige i løbet af det 17. og 18. årh., i takt med at først formerne på *-(l)ige* og dernæst formerne på *-(l)igen* går af brug.

-(l)igt Formerne på **-(l)igt** (fx *dagligt*) er de yngste af formerne; de optræder fra tidligt i det 19. årh. Efter at formerne på *-(l)ige* og *-(l)igen* gik af brug, opstod muligheden for tilføjelse af *-t* efter *-(l)ig* som markør for adverbial funktion.

4.2. Sprogbrugen i 1800-tallet

I 1800-tallet brugte man overvejende former på *-(l)ig* og *-(l)igt*. Frem til ca. midten af perioden holdt man dog fast ved former på *-(l)igen* i ”gammeldags eller højtidelig stil”, men i ”jævnprosaen” var de forældede (Skautrup 1953:373).

Formerne på *-(li)g* og *-(l)igt* blev brugt i alle adverbialle funktioner. Den nyeste af formerne, *-(l)igt*, blev først og fremmest brugt som mådesadverbial (jf. Sørensen 1887:429), men også i denne funktion var former på *-(l)ig* i mange tilfælde de almindeligste. I tabel 1, 2 og 3 anføres en række repræsentative eksempler på brugen af former på *-(li)g* og *-(l)igt* som mådes-, grads- og tidsadverbialer. Optællingen af forekomster er foretaget i et korpus på ca. 2,75 mio. løbende ord. Korpuset indeholder tekster fra hele 1800-tallet, først og fremmest skønlitterære tekster (hentet fra Arkiv for Dansk Litteratur, KB) og breve (hentet fra Danmarks Breve, KB).

Tabel 1		
Mådesadverbialer	1800-talskorpus	Hyppigste form
hastig	186	uden -t signifikant hyppigst
hastigt	51	
Eks. <i>Skyerne jog hastig hen over de gyngende Trætoppe</i> (Gjellerup 1896)		
grundig	15	ikke signifikant forskel
grundigt	7	
Eks. <i>Thi skulle vi philosophere, saa lad os gjøre det grundigt</i> (Bergsøe 1877)		
omhyggelig	54	uden -t signifikant hyppigst
omhyggeligt	33	
Eks. <i>De bleve alle omhyggelig reenskrevne og nedlagte i et Skriin</i> (Hauch 1839)		

Tabel 2		
Gradsadverbialer	1800-talskorpus	Hyppigste form
uendelig meget	16	uden -t signifikant hyppigst
uendeligt meget	1	
Eks. <i>Og denne Forvisning er mig uendelig meget mere værd</i> (Kierkegaard 1844)		
rigtig god/godt/gode	23	uden -t signifikant hyppigst
rigtigt god/godt/gode	0	
Eks. <i>"Ikke sandt," sagde den gamle Dame, "rigtig kjønt, rigtig godt"</i> (Topsøe 1875)		
fuldstændig + adj./perf. part.	43	uden -t signifikant hyppigst
fuldstændigt + adj./perf. part.	14	
Eks. <i>det store tempel, hvis søjlegang er næsten fuldstændig bevaret</i> (H.C. Andersen 1837)		

Tabel 3		
Tidsadverbialer	1800-talskorpus	Hyppigste form
daglig	97	uden -t signifikant hyppigst
dagligt	5	
Eks. <i>han betragtede daglig Prindsessens Billede</i> (Ingemann 1826)		
jevnlig/jævnlig	29	uden -t signifikant hyppigst
jevnligt/jævnligh	9	
Eks. <i>Han var jævnlig tvær</i> (Gjellerup 1896)		
øjeblikkelig	22	uden -t signifikant hyppigst
øjeblikkeligh	0	
<i>Smilet forsvandt øjeblikkelig af Karens Ansigt</i> (Wied 1899)		

Som det fremgår af tabel 1, 2 og 3, var de -t-løse former dominerende i 1800-tallets sprogbrug i almindelige adverbelle kontekster. I det følgende afsnit ser vi på nutidens sprogbrug i tilsvarende kontekster.

5. Punktnedslag i nutidens sprogbrug

Som mange sikkert har bemærket, har vi i dag former på -(l)igh i mange af de tilfælde hvor former på -(l)ig tidligere var de almindelige. Vi har undersøgt den nutidige sprogbrug i et avis-korpus på ca. 57,5 mio. løbende ord. Korpuset indeholder tekster fra 2017 (landsdækkende og regionale aviser).

Brugt som mådesadverbial er former på -(l)igh i dag helt dominerende, og sprogbrugen er altså her i overensstemmelse med den norm som fastsættes i de nyere retskrivningsregler og -vejledninger (jf. afsnit 2 og 3), fx

- (1) Lignende tendenser ses **tydeligh** i Europa (Berlingske 2017)
- (2) Nu nærmer forholdet sig **hastigh** frysepunktet (Jyllands-Posten 2017)

Former på -ligh forekommer så vidt vi kan bedømme, kun pletvis i vores korpus, fx

- (3) Der er ingen tvivl om, at borgerne skal behandles **ordentligh** (JydskeVestkysten 2017)
- (4) På verdensplan går udviklingen også meget **hurtigh** (Berlingske 2017)

I funktionen som gradsadverbial er former på *-(l)ig* i visse tilfælde almindelige eller dominerende, men det samlede billede er noget broget, da nogle gradsadverbialer overvejende har former på *-(l)ig*, mens andre overvejende har former på *-(l)igt*. I tabel 4 anføres nogle almindeligt forekommende forbindelser af gradsadverbial + adjektiv/participium.

Tabel 4		
Gradsadverbialer på <i>-(l)ig</i>	Aviser 2017	Hyppigste form
alvorlig syg/sygt/syge	11	
alvorligt syg/sygt/syge	208	med <i>-t</i> signifikant hyppigst
fuldstændig rigtig/rigtigt/rigtige	137	uden <i>-t</i> signifikant hyppigst
fuldstændigt rigtig/rigtigt/rigtige	25	
kraftig faldende/stigende	2	
kraftigt faldende/stigende	42	med <i>-t</i> signifikant hyppigst
rigtig god/godt/gode	3251	uden <i>-t</i> signifikant hyppigst
rigtigt god/godt/gode	475	
særlig stor/stort/store	143	uden <i>-t</i> signifikant hyppigst
særligt stor/stort/store	70	
væsentlig mere	63	
væsentligt mere	106	med <i>-t</i> signifikant hyppigst

Tidsadverbialer har i dag, i modsætning til i 1800-tallet, typisk former på *-(l)igt*, men der er enkelte undtagelser, bl.a. *foreløbig(t)*. I tabel 5 anføres nogle almindeligt forekommende ordforbindelser samt nogle tilfælde hvor vi markerer adverbialets placering i sætningen: forfelt ("F") eller "lille a".

Tabel 5		
Tidsadverbialer på -(l)ig	Aviser 2017	Hyppigste form
er/har jævnlig (lille a)	1	
er/har jævnligt (lille a)	47	med -t signifikant hyppigst
Eks. <i>Problemkomplekset er jævnligt oppe at vende i danske medier</i> (Weekendavisen)		
x gange daglig , ugentlig osv.	5	
x gange dagligt , ugentligt osv.	174	med -t signifikant hyppigst
Eks. <i>Easy Jet flyver mellem København og Bristol to gange ugentligt</i> (Fyens Stiftstst.)		
tidlig om morgenen	0	
tidligt om morgenen	96	med -t signifikant hyppigst
Eks. <i>Jeg sender ofte en mail meget tidligt om morgenen</i> (Fyens Stiftstst.)		
midlertid ig + supinum (lille a)	6	
midlertid igt + supinum (lille a)	55	med -t signifikant hyppigst
Eks. <i>Alicia har midlertidigt forladt scenen</i> (Politiken)		
er/har forelø big (lille a)	261	uden -t signifikant hyppigst
er/har forelø bigt (lille a)	56	
Eks. <i>I år har Rafael Nadal foreløbig været næsten uovervindelig på grus</i> (Berlingske)		

Holdningsadverbialer skrives altovervejende med -t (tabel 6).

Holdningsadverbialer på -(l)ig	Aviser 2017	Hyppigste form
person lig er/har (F)	2	
person ligt er/har (F)	103	med -t signifikant hyppigst
Eks. <i>Personligt er jeg vild med den slags små detaljer</i> (Jyllands-Posten)		
kan rolig (lille a)	2	
kan roligt (lille a)	110	med -t signifikant hyppigst
Eks. <i>Man kan roligt regne med at dommen vil møde modstand i Danmark</i> (Information)		
kan/kunne dårl ig (lille a)	1	
kan/kunne dårl igt (lille a)	90	med -t signifikant hyppigst
Eks- <i>Københavnerne kan dårligt nok komme frem for vejarbejde</i> (Berlingske)		

Ordet *endelig* brugt som holdningsadverbial skrives dog altovervejende uden -t i forbindelser som fx *Du må **endelig** ikke tage det personligt, når folk er perfide* (Jyllands-Posten 2017). Her

er sprogbrugen i overensstemmelse med Retskrivningsordbogen 1986-2012, som skelner mellem 1. **endelig** *adj.*, -t, -e (*afsluttende, definitiv*) og 2. **endelig** *adv.* (*til slut; omsider; absolut*).

I modsætning til holdningsadverbialerne skrives de epistemiske adverbialer på *-lig* typisk uden *-t* (tabel 7).

Tabel 7		
Epistemiske adverbialer på <i>-(l)ig</i>	Aviser 2017	Hyppigste form
har/er antagelig (lille a)	11	uden <i>-t</i> signifikant hyppigst
har/er antageligt (lille a)	1	
Eks. <i>Personalet gør antagelig alt, hvad de kan</i> (Nordjyske Stiftst.)		
har/er formentlig (lille a)	550	uden <i>-t</i> signifikant hyppigst
har/er formentligt (lille a)	21	
Eks. <i>Dette er formentlig sagt med et glimt i øjet</i> (Jyllands-Posten)		
har/er formodentlig (lille a)	49	uden <i>-t</i> signifikant hyppigst
har/er formodentligt (lille a)	8	
Eks. <i>Ministrene har formodentlig handlet i god tro</i> (Nordjyske Stiftst.)		

Om ordet *antagelig* skal det bemærkes at Retskrivningsordbogen (1986-2012) skelner mellem 1. **antagelig** *adj.*, -t, -e (*tilfredsstillende; ret stor*), og 2. **antagelig** *adv.* (*formodentlig*). I funktionen som epistemisk adverbial skal *antagelig* altså ifølge ordbogen altid skrives uden *-t*. Opslagsordene *formentlig* og *formodentlig* er derimod kun opført som adjektiver (begge med anmærkningen ”som *adv.* også uden *-t*”). I 1955-ordbogen er *formentlig* opført som ”*bio., to., -t*”, mens *antagelig* og *formodentlig* er opført som ”*to., -t*”. Vi kan ikke se at der er grund til at behandle *antagelig*, *formentlig* og *formodentlig* forskelligt hvad angår muligheden for at tilføje *-t* i funktionen som sætningsadverbial, ligesom ordklassebestemmelsen i ordbøgerne kan forekomme vilkårlig. (Sådanne formers ordklassetilhørsforhold, dvs. om de er bøjningsformer af adjektiver, afledte adverbier eller måske noget helt tredje, diskuteres i Jensen & Schack 2023). En undersøgelse af sprogbrugen i et meget større nutidigt aviskorpus (ca. 2,4 mia. ord) viser at *antagelig* i denne funktion har *-t* i ca. 50 % af forekomsterne, faktisk langt oftere end *formentlig* og *formodentlig*, som i samme korpus har *-t* i henholdsvis ca. 6 % og ca. 10 % af forekomsterne.

6. Afsluttende bemærkninger

Som det er fremgået, har adverbialformer på *-(l)igt* vundet terræn i nyere tid. I 1800-tallet var former på *-(l)ig* dominerende i centrale adverbielle kontekster, inkl. i funktionen som mådesadverbial (jf. afsnit 4.2). I løbet af 1900-tallet er former på *-(l)igt* i visse kontekster blevet

almindelige/dominerende (jf. fx Hansen 1967:209 f.). I nutidigt dansk gælder dette først og fremmest ordformer der bruges som mådesadverbialer, fx *hastig, tydelig*, og som tids- og holdningsadverbialer, fx *daglig, jævnlig; dårlig, rolig*. Ved nogle ordformer der bruges som gradsadverbialer, er former uden *-t* dominerende, fx *fuldstændig, rigtig*; ved andre ordformer er former med *-t* almindeligst, fx *alvorlig, kraftig*. Den lille gruppe af epistemiske adverbialer på *-lig*, *antagelig, formentlig, formodentlig*, er, som helhed betragtet, den mest *-t*-resistente adverbialkategori. Dette kan muligvis hænge sammen med at de tre nævnte ord altovervejende bruges adverbielt og derfor kan opfattes som ”rene adverbier” (Retskrivningsordbogen 1986-2012, § 36), jf. også *-t*-løse epistemiske adverbialer som *givetvis, sandsynligvis* og *tydeligvis*. Men adverbialkategoriernes forskellige præference for former uden og med *-t* fortjener en grundigere undersøgelse. Det samme gælder de forskelle som kan observeres blandt ord som hører til samme adverbialkategori, først og fremmest de forskelle som ses indenfor kategorien gradsadverbialer.

Litteratur

- Falk, Hjalmar & Alf Torp (1900) *Dansk-norskens syntax i historisk fremstilling*. Kristiania: Aschehoug & Co.
- Galberg Jacobsen, Henrik (2019) Yngre nydansk. I *Dansk Sproghistorie. Bind 3. Bøjning og bygning*. København og Århus: Det Danske Sprog- og Litteraturselskab/Aarhus Universitetsforlag.
- Hansen, Aage (1967) *Moderne Dansk. Bind 3*. København: Grafisk Forlag/Det danske Sprog- og Litteraturselskab.
- Jensen, Eva Skafte & Jørgen Schack (2023) Ubøjede adverbialer uden og med *-t* og historien bag. I *Ny forskning i grammatik* 30. 57-73.
- Retskrivningsordbog 1955. Udgivet af Dansk Sprognævn.
- Retskrivningsordbogen 1986-2012. 1. udg., 1986, 2. udg., 1996, 3. udg., 2001, 4. udg. 2012. Udgivet af Dansk Sprognævn.
- Ruus, Hanne (2019) Ældre nydansk. I *Dansk Sproghistorie. Bind 3. Bøjning og bygning*. København og Århus: Det Danske Sprog- og Litteraturselskab/Aarhus Universitetsforlag.
- Saaby, Viggo: *Dansk Retskrivningsordbog*, 7. udg., 1918.
- Skautrup, Peter (1947) *Det danske sprogs historie. Bind 2*. København: Gyldendal.
- Skautrup, Peter (1953) *Det danske sprogs historie. Bind 3*. København: Gyldendal.
- Sørensen, Axel (1887) En lille bemærkning om de danske biord. *Vor Ungdom*:416-430.